

ESKOLAKO AGENDA 21

Arrasaten:

Bizitzeko herria Proiektua
15-16 ikasturtean

Arizmendi Ikastola: Gaztelupe, Gazteluondo, Arimazubi eta Santa Teresa gunek
Arrasateko Institutua.
Arrasateko Herri Eskola
Legazpiko Inguru gela (Eusko Jaurlaritza) eta
Udalako Ingurumen Eskola (Arrasateko Udala)

**IKASLEEN KONKLUSIOAK, PROPOSAMENAK
ETA KONPROMISOAK** (bilkura berezian aurkezteko)

Arrasaten, 2016ko maiatzaren 31an

Gazteluondo: Irati Unamuno

Arratsalde on!

Gaur hemen gaudenok Arrasateko Herri Eskolako, Institutuko eta Arizmendi Ikastolako (Gazteluondo Gunea, Arimazubi Gunea, Sta Teresa Gunea eta Gaztelupe Gunea) ikasleak gara. Ikastetxe horietako 6-18 urte bitarteko ikasle guztiok jardun dugu aurtengo ikasturtean Eskolako Agenda 21 lantzen.

Eskolako Agenda 21aren bitartez saiatzen ari gara Arrasatek aurrera egin dezan jasangarritasunaren bidean, eta gure esku dagoena egiten.

Arrasate Herri Eskola: Ametsa Jansen

Duela 13 ikasturte hasi genuen proiektua eta denbora luze horretan gai hauek landu ditugu: zaborra, ura, energia, kontsumoa, publizitatea, ekitatea, zarata eta uhin elektromagnetikoak, elikadura jasangarria, bioaniztasuna bi urtetan, iaz mugikortasuna eta aurten bizitzeko herria izan dugu gaia.

Kurtso honetan asko izan dira egindako lanak eta aktibitateak, bai gure zentroetan, bai Ingurumen Eskolan, bai herriko hainbat txokotan, baina, zuek ideia bat egiteko, adibide gisa hemen zerrendatzen ditugu jarduerak:

Arimazubi: Eneko Pereda

- Irailean Udalak antolatutako Mugikortasun astean parte hartu genuen, eta batzuk aste horretan eskolara oinez joateko konpromisoa hartu genuen eta Ingurumen eskolako irakasleekin eskolara goizean oinez joan ginen, esperientziaren bukaeran gure esfortzua saritzeko hamaiketakoa izan genuen.
- Gaiaren aurkezpena egin genuen kurtso hasieran, bideo eta aurkezpen batzuk ikusi genituen gure herriko hainbat aspektuei buruz.
- Gure ikastetxeetan diagnostikoa egiteko inkesta batzuk bete ditugu guztion artean, eta ondorio interesgarriak atera ditugu. Zentroetan txoko berdeak sortu ditugu. Eskola inguruak aztertu ditugu, bai aspektu fisikoak bai aspektu sozialak.

Institutua: Endika Aspe

- Herriko kaleetan inkestak bete ditugu, eta herritar askoren iritzia jaso ondoren, oso konklusio interesgarriak atera ditugu.
- Duela bi urte jarritako txori habiak aztertu ditugu, eta berriak jarri ditugu. Zergatik desagertu diren asko ere aztertu dugu.
- Herriko berdegune eta egoteko tokietako ekipamenduak (parkeetako jolasak, natura, eserlekuak, zakarrontziak,...) aztertu ditugu, eta gaur duten egoera baloratu.
- Ingurumen Eskolako ortutxoetan hainbat lantxo egin dugu, eta bertan dagoen biodibertsitatearen txokoa bisitatu.

Gazteluondo: Ainhoa Espinosa

- Ortuaren proiektuarekin jarraitu dugu aurten; Elikadura jasagarria landu genuenean, aukera izan genuen Garagartzako ortuetara joateko, eta aurten ere ortu ekologiko horiek erabili ditugu, eta laster gai izango gara gure produktu ekologikoak lortzeko. Ortu horiek zergatik diren ekologikoak jakin dugu: zein ongari erabiltzen den, tresnak, zomorroak usatzeko moduak, ortuko laguntzaileak (animaliak eta landareak), eta abar.
- Udalako Ingurumen Eskolan ogia egin dugu gure eskuez, oso esperientzia polita eta aberasgarria guretzat; gero etxean gure ogitxoak erakutsi ditugu, eta jan, noski.

Arimazubi: Iker Annaiz

- Janariaren jatorria eta energia kontsumoa aztertu ditugu, zenbat kilometro egin behar duen elikagaiak askotan gure etxera ailegatzeko, eta zenbat energia gastatu behar dugun horretarako.
- Gure herriko baserri auzoak aztertu ditugu, eta bertan ekoizten diren produktu batzuk: ogia, esnea, gazta,....
- "Arrasate 50 urte barru" lehiaketan parte hartu dugu; gure herria urte horiek pasatu ondoren nola ikusten dugun adierazi dugu, eta orokorrean nahiko positiboak izan gara.

Gaztelupe: Lorea Fernandez

- Ondo ikasi dugu hondakinak nola sailkatu behar ditugun, bai kalean bai etxean.
- Gure eskola inguruan landareak landatu ditugu, eta gero zaindu.
- Udalako basoa aztertzen ibili gara, eta konturatu gara babestu beharreko altxor bat dugula.
- Herrian gazteentzako dauden ekipamenduak ere aztertu ditugu: gaztetxea, lokalak, ludoteka, gaztetxokoak, eta abar.
- Ikusi dugu Arrasaten zer eredu dagoen kontsumitzeko (denda tradizionala, merkataritza zentroak, azoka, denda ekologikoak, eta abar), eta jabetu gara kontsumo arduratsuak garrantzi handia duela.

Arrasate Herri Eskola: Hugo Chinarro

'Bizitzeko herria' gaia aztertu dugunean, konturatu gara arazo asko agertzen direla (gehienak gure herriko bizimoduarekin lotuta) eta denok egin genezakeela zerbait hori guztia konpontzeko.

Ikasle guztiok parte hartu dugu orain aurkeztuko dizkizuegun ondorioak, proposamenak eta konpromisoak egiten. Lehendabizi ikasgela bakoitzean adostu ditugu, gero ikastetxe bakoitzeko ikasgeletako ordezkarien arteko batzarrean, eta amaitzeko, hemen aurkeztuko dizkizuegunak ikastetxe guztietako ordezkarien arteko batzarrean adostu ditugu.

Gaztelupe: Andoni Urrutia

Hemen aurrean gauden ikasleak lehen aipatu ditudan ikastetxe guztietako ikasleen ordezkariak gara. Orain entzungo dituzuen proposamenekin eta konpromisoekin Arrasateko bizi kalitatea hobetu nahi dugu, hau da, Arrasate hobea lortzen lagundu nahi dugu.

ARRASATEKO UDALBATZARRERAKO KONKLUSIOAK, PROPOSAMENAK ETA KONPROMISOAK

Institutua: Julen Alcalde

"Bizitzeko Herria" gaia landu dugu ikasturte honetan, eta gure herriko aspektu asko aztertu ditugu.

Mugikortasuna lantzen jarraitu dugu, eta kurtso hasieran herriko ikasle batzuek parte hartu genuen Mugikortasunaren aste barruan eskolara oinez proiektuan, eta aste horretan helduez lagunduta oinez joan ginen eskolara, eta gero batzuek jarraitu dugu bakarrik joaten kurtsoan zehar. Esperientzia honekin oztopoak eta arriskuak ikusi ditugu gure kaleetan: kotxeak askotan gaizki aparkatuta daude, eta espaloietan topa ditzakegu, abiadura ez dela errespetatzen, kaleak pasatzerakoan oinezkoentzako bideetan ikuspen gutxi dago, eta abar. Horregatik guztiagatik proposatzen dugu: **"eskola inguruak seguruagoak egitea, eta neurriak hartzea aipatu ditugun oztopo eta arrisku guztiekin akabatzeko"**.

Gure aldetik prest gaude halako proiektutan parte hartzeko. Lagun taldeak egingo ditugu eskolara oinez joateko. Oinez mugitzearen onurak azalduko dizkiegu gure ingurukoei, eta animatuko ditugu oinez mugitzera.

Arimazubi: Mirari Plazaola

Kurtso honetan ere herritar asko elkarrizketatu dugu, haien iritziak jakiteko; esan digute hobekuntzak egin behar direla gure parke eta plazen egoerari buruz: aterpe gehiago jartzea, zuhaitz gehiago, umeentzako zabu egokiak jartzea eta hiri altzariak nagusientzat egokitzea. Beraz, proposamena da **"udal departamentuetan hori guztia kontuan hartzea herria antolatzerakoan"**.

Guk ez ditugu gaizki tratatuko herriko ekipamendu publikoak, eta jolasteko lekuetako altzariak eta zabuak ondo zainduko ditugu.

Sta Teresa: Ander Regodesebes

Arrasateko toki zehatzak aztertu ditugunean arazo konkretuak agertu dira. Horien aurrean proposamen zehatzak ere planteatzen ditugu:

- **Aztertutako hainbat parke ez dira irisgarriak, edota sarrera gehienetan oztopoak dituzte: Gorostiza parkea, Alfontso X**

Jakintsua, eta abar; beraz, eskatzen dugu toki hauetan azterketa egitea eta arazoak konpontzea.

- Parke batzuetara bizikletaz iristea nahiko zaila edo arriskutsua da: Alfontso X Jakintsua, Munar plaza, e.a
- Hainbat plaza eta parketan iturria falta da, adibidez Kurtzetxiki eta Usaetxe plazan. Proposatzen dugu toki hauetan iturriak jartzea.
- Seber Altube plazako komunak asko eskertzen dira, baina parke gehienetan komunak falta dira: Biteri plaza, Arimazubi, ahateen parkea, eta abar.

Sta Teresa: Yara Moto

- Arrasateko jolas parkeetan ez dago zaburik elbarriei egokiturik. Gure ustez, haur horientzat ere ekipamendu egokiak egon beharko lirarteke.
- Hainbat jolas tokitan ez dago bizikleta aparkalekurik; adibidez, Zaldibarren, Kurtzetxiki plazan, Gorostizan eta herriko plazan, eta ekipamendu horiek beharrezkoak ikusten ditugu.
- Biteri plazako aterpea asko eskertzen da, baina hondatuta dago eta arriskutsua izan daiteke. Plaza horretako iturriaren txorrota luzaroan egoten da martxan, eta ura alperrik gastatzen da. Eskatzen dugu bi arazo horiek konpontzeko, eta plaza jolasteko espazioa dela aitortzea.

Sta Teresa: Luken Jimenez

Guk gure aldetik konpromiso batzuk hartu ditugu: iturriei eta komun publikoei erabilera egokia emango diegu.

- Konturatu gara Arrasateko kaleetan eta egoteko lekuetan hormigoia nagusitzen dela, berdegune eta zuhaitz gehiago nahi dugu.
- Santa Barbaran eta Alfontso X Jakintsuan zakarrontziak falta dira; problema hori konpontzea ez da zaila izango.
- Beharrezkoa ikusten dugu kotxeen sarrera mugatzea hainbat plazatan (Alfontso X jakintsua eta Munar); honela, guk espazio horiek erabili ahal izango ditugu.
- Herrian zehar mugitu garenean, eta ibai ertzak ikusi ditugunean, konturatu gara toki askotan zuhaitz eta landaretza oso gutxi dagoela; badakigu toki askotan zuhaitzak ezin direla landatu,

baina ertzetako inpaktu bisuala gutxitzea bai ikusten dugu posible, eta hori eskatzen dugu.

Sta Teresa: Muskan Naveed

Gure herriko osasun, hezkuntza eta kultura zerbitzuak oso egokiak iruditzen zaizkigu, baina hainbat aspektu konkretu aztertu ondoren, hobetzeko proposamenak planteatzen ditugu.

Gazteentzako aisialdirako dagoen eskaintza aztertu dugunez, konklusio asko ere atera ditugu; hona hemen azpimarragarrienak:

- Gazte gehienek jarduera fisikoa egiten dute. Udal zerbitzuaren eskaintza ondo da orokorrean; taldeka kirola egiteko eskaintza nahikoa dago, baina banakako jarduera gehiago falta da, eta naturan egiteko jarduera ere gutxi dago.

Arrasate Herri Eskola: Ainhua Aranegi

- Orokorrean emakumeen eta gizonezkoen eskaintzak kopuru berdina du, baina emakumeek ez dute aukerarik pilotan parte hartzeko. Gure proposamena **da banakako eta naturan egiteko jarduera handitzea, 16 urte baino lehenago uztea gimnasia joatea, eta pilotan emakumeak apuntatu ahal izatea.** Guk kirol eskaintza handitzen bada, ondo aprobetxatuko dugu, eta neskek prest gaude pilotan hasteko.

Institutua: Uday Pelagia

- Konturatu gara Musakolako skate parkean hobekuntzak egin behar direla; euria egiten duenean busti egiten gara aterperik ez dagoelako, eta lurrian porlana falta da; eskertuko genuke, **arazo horiei aurre egiteko, udalak azterketa bat egitea eta konponbideak bilatzea.**

Guk noski ekipamendu hori errespetatuko dugu, eta ondo erabiliko dugu.

Gaztelupe: Miren Lizarraga

- 15-18 adineko neska-mutilentzat herrian ez dago apenas lokalik, eta ondo egongo litzateke gazteleku eta aisialdirako eskaintza gehiago

egotea. Asko eskertuko genuke zine emanaldi gehiago antolatzea gazteentzat, bai aire librean eta baita leku itxietan ere, baina beti prezio egoki batean gure poltsikoetarako. Zerbitzuak eta leku berriak erabiliko genituzke poz-pozik.

Arrasate Herri Eskola: Naomi Etxeberria

- Herriaren erdialdean eta auzoetan, kalean, leku estaliak behar dira, bankuekin, haur eta gazteak egoteko eta biltzeko.

Gure aldetik erabilpen egoki bat egingo genuke, eta martxan jartzen diren aktibitateetan parte hartzeko prest gaude.

Gazteluondo: Galder Otxoa

Guk argi daukagu bizitzeko herri atsegin bat nahi dugula, eta horretarako prest gaude gure laguntza emateko; Arrasate herri atsegina da jadanik, baina konturatu gara gauza asko daudela hobetzeko. Hurrengo urteetan gure lanarekin jarraituko dugu, eta foro honetara gure ekarpen txikiak ekartzen.

ESKERRIK ASKO!